

Takketale

Tusind tak skal I have, fordi I har givet mig Mathildeprisen - tak til Gitte Ladegård. Jeg blev meget overrasket over opringningen for et stykke tid siden, hvor formanden ringede og spurgte, om jeg ville modtage prisen. Om jeg ville, det kan du tro jeg vil, svarede jeg meget overrasket. Det er jo noget siden jeg er gået ud af politik rettere sagt i 1996. Så jeg troede ikke mere, der var nogen, der ville tænke mig ind i en prismodtagelse. Meget glad skal I vide jeg blev og jeg er meget stolt over at modtage den.

Jeg blev jo medlem af Dansk Kvindesamfund for ca. 30 år siden. Og jeg har da arbejdet for kvindernes sag i hele min politiske tid, ja jeg kan roligt sige, at det var kvinder der valgte mig ind i Folketinget i 1977. Der skete jo virkelig noget i halvfjerdserne. Det var i de tår, hvor Karen Jespersen og Ulla Dahlerup lod sig bære ud af bussen i København af stærke betjentarme, fordi de ikke ville betale fuld busbillet, da de jo fik 10% mindre end mænd i løn, så ville de også have 10% rabat på busbilletten.

Nu hvor der er 15-17% forskel i lønnen er der ingen der lader sig bære, Karen har til gengæld fået privatchauffør.

Men i halvfjerdserne sad vi joovre i Jylland og så på det, der skete i København. Vi var lidt roligere, men til gengæld begyndte der en kampagne for at få flere kvinder med i politik. Den blev jeg grebet af. Og i 1977 blev jeg nærmest ved en fejltagelse valgt ind i Folketinget, fordi der i de seks kredse i Vejle amt var meget få kvinder på kandidatlisterne, så jeg fik en del stemmer, som vel egentligt ikke var stemmer på mit parti, men personligt på en kvinde, nemlig undertegnede. Det var virkelig en fejltagelse, for jeg havde ikke ambitioner om at komme i Folketinget, men var gået med til at opstille, fordi der skulle kvinder på listen. Jeg skal tilføje at alle de efterfølgende gange stillede jeg gerne op og ville gerne vælges, hvilket jeg da også blev så længe jeg orkede det.

Jeg sad i mange år i arbejdsmarkedsudvalget sammen med en kendt person i kvindekredse nemlig Grethe Fenger Møller, og vi kunne næsten altid samarbejde, når det gjaldt sager der havde stor betydning for kvinder, vi var i flere år kun os to kvinder og så var der ellers mænd for resten. I de år fik vi på forslag fra mig skabt love om ligestillingskonsulenter i arbejdsformidlingen, vi fik også skabt særregler i dagpengeloven for voldsramte kvinder, der måtte flygte til andre byer fra deres voldelige mænd. Tidligere fik de frataget dagpengene ved arbejdsløshed i 5 uger, når de selv sagde op for at flytte, det fik de ikke mere, hvis de flygtede fra vold.

En lille sag for de fleste men stor for dem, der blev ramt af det.

Grethe blev i øvrigt den første kvindelige arbejdsminister i Danmark.

Også i disse år fik vi den første kvindelige gruppeformand i Folketinget nemlig Ebba Strange som blev den første i de nordiske lande. Vi fik indført kønskvoteringsregler hvilket indebar at mit parti fik den første parlamentsgruppe i Verden med flest kvinder - nemlig 7 ud af 11. Se det var tider - desværre er de forbi.

Vi fik også indført at der skulle være ligelig fordeling af kvinder og mænd i råd, nævn og kommissioner. Det har holdt hårdt, at få dette opfyldt, og for mig at se ser det ud til at det helt er glemt, at vi faktisk har en sådan regel i landet.

Også op i firserne og halvfemserne deltog jeg i mange debatter om urimelighederne for kvinder. Det gjaldt ikke kun den stadigt voksende uligeløn, men også mangel på daginstitutionspladser, ret til bedre

barselsorlov, småbørnsorlov og omsorgsdage for børn, pensionslove som favoriserer mænd - det gør de stadig.

Da fagforeningerne begyndte at acceptere decentrale lønforhandlinger helt ude på den enkelte arbejdsplads, foranstaltede Folketingets arbejdsmarkedsudvalg, på min foranledning, en høring om hvad dette ville betyde for ligelønnen i Danmark. Jeg var overbevist om, at det ville betyde større lønforskelle, hvilket jeg desværre også har fået ret i. Hvorfor egentligt? Fordi det er mænd der sidder på de ledelsesposter, der forhandler løn, og mænd kan bedst få øje på mænd, undtagen i helt andre sammenhænge end arbejde, så kan de endda have et godt øje for kvinder. Dertil kommer at kvinder ikke er så gode til at stille krav om mere i løn, det har de ikke så stor tradition for som mænd.

Noget er der altså sket i de 30 år, noget var godt noget var ikke så godt - hvor står vi så nu??

Vi ser nogle spæde forsøg fra unge kvinder på at råbe lidt op, for at gøre opmærksom på at der endnu ikke er hverken ligestilling, ligeret eller ligeløn - selvom de første love herom kom først i halvfjerdsene. Hanne Vibeke Holsts bog "Min mosters migræne" kan jeg ikke rose nok, den tager fat i, at der ikke er sket ret meget, når alt kommer til alt. Vi ser happenings såsom kabelklipping, når pornofilmene i TV bliver for grove - men det store brede gennemslag for nye krav fra kvindernes side, ser vi desværre ikke.

Jeg er dog den fødte optimist, så jeg tror det kommer igen, og forhåbentlig er vi ved en ny start på en slags kvindeoprør - for det trænger vi til.

Mit håb omhandler også et kvindeoprør indenfor omsorgssektoren sygeplejerskerne var jo begyndt for et par år siden, men de der passer vore børn, de der passer vore syge, hvad enten det er i institutioner eller de gamle i eget hjem, må til at rejse sig op - for omsorgssektoren omhandler i høj grad kvinderne dels fordi det er kvindeligt personale vi taler om, dels fordi der er flest gamle kvinder og syge kvinder og det er stadig kvinderne, der har hovedansvaret for vore børn. Personalet får for lave lønninger og der er for lidt personale til at tage sig af den omsorg, som skal være der, når vi har indrettet os på at begge køn er udearbejdende.

Vi kan ikke være bekendt som vi behandler vore børn og vore gamle. Det er de utroligt at det stadig er sådan, at de der passer på vore penge og vore biler de er højere lønnet end de, der passer på det bedste, vi har, vore børn og gamle.

Jeg har aldrig fattet de mænd, som alle har en mor, en søster eller datter, der får mindre i løn end de selv og det rager dem en høstblomst. Derfor bør der komme et nyt kvindeoprør, som ikke forskrækker det svage køn som jo er mændene, men som får dem til at være med til at skabe den ligeret den ligestilling og den ligeløn, som er det eneste fornuftige som forudsætning for respekt for hinanden, så vi også undgår vold mellem kønnene.

Er dette sidste for optimistisk - tja, det er det jo nok, men findes der andre veje at gå - jeg tror det ikke.

Til sidst tusind tak fordi I holder ved, at Dansk Kvindesamfund skal blive ved med at være til - held og lykke til i arbejdet med at få flere unge med, og tusind tak for prisen til en gammel kvindesamfundskone, der har gjort det så godt hun kunne - og som ikke er færdig endnu.